

Bc. Jan Vopička
Soundtrack of your life: Vzpomínání v hudebním baru Woodstock

Diplomová práce. KOA, FHS UK, 2018.

Posudek oponentky diplomové práce

Jan Vopičku si pamatuji z bakalářského hudebně-antropologického semináře před pěti lety, kdy se vydal do pražského hudebního baru Woodstock jako svého prvního „terénu“. Jeho výběr místa mne zaujal, protože jsem bar předtím několikrát navštívila na pozvání různých místních insiderů, „beatlemaniaků“, ale i muzikologů, s nimiž jsem spolupracovala na výstavě Beatlemánie! pro Národní muzeum. Měla jsem možnost nahlédnout do hudebního světa českých Beatles revivalových kapel a pražské komunity skalních fanoušků Beatles a sběratelů všeho, co s touto dávno neexistující kapelou, která v Čechách nikdy nekoncertovala, souvisí. Bar mi tehdy připadal jako prostor přímo napěchovaný specifickými hudebními významy a propletený společenskými vztahy. Jenže jako místo k začátečnickému terénnímu výzkumu se Woodstock záhy ukázal jako poměrně záludný. Janovy první terénní zápisky z roku 2013, které jsem našla, přinášely trochu zklamaný portrét místa, kde se na první pohled vlastně nic neděje: lidé sedí, letargicky pijí pivo a line se hudba z reproduktorů. Když učiní neobratný pokus navázání prvních vztahů hrou na kytaru, našťvaný barman jej důrazně okřikne, aby nerušil hudbu z rádia. Janem očekávaný „hippie“ přístup se nekonal, avšak zjistil, že bar je spíše uzavřeným klubem přátel. S odchodem na mateřskou dovolenou jsem pak o jeho zkoumání ztratila bližší přehled. Z úvodu jeho nyní předložené magisterské práce vyplývá, že se na toto místo nakonec vrátil a opakovaně jej navštěvoval v průběhu dvou let (2015-2017), nyní již s rozhodně větším úspěchem. Vyzbrojen jednak hlubšími metodologickými a teoretickými poznatky, tak i gatekeeperem, ve skupině váženým, mu přijetí do terénu zjednával nakonec právě jeho vlastní hra na kytaru těch „správných“ písní pro místní o generaci starší „štamgasty-fajnšmekry“ a další kulturní kapitál v podobě detailních znalostí o západní populární hudbě 60. let.

Představený teoretický rámec vztahu hudby jako média vzpomínání (Jurková 2017) je pro daný „terén“ rozhodně zvolen dobře a pečlivě. Na jeho základě formuluje výzkumnou otázku: „Jakou roli hraje dnes hudba ve vzpomínání na úrovni jednotlivých aktérů a na úrovni skupiny?“ (s. 21). V jednotlivých aspektech si pomáhá základní hudebně-antropologickou literaturou (Merriam 1964, Turino 2008), Merriama však nepřijímá nekriticky, stejně jako díla, která mu slouží jako teoretická východiska studia sociální paměti.

Sleduje dvě roviny pozorovaného vzpomínání: jednak na nezažitou dobu šedesátých let a zadruhé „zlatou dobu“ baru v jeho počátcích kolem roku 2003. Rozlišuje mezi dvěma způsoby, kterými se lze obracet k minulosti skrze hudbu – revivalem, který společně s Bithell a Hill chápe jako aktivistický, a nostalgii, kterou chápe jako spíše pasivní, emocionální stav. Ve Woodstocku nachází spíše to druhé. Ačkoli vychází z Halbwachsovy kolektivní paměti, sleduje i individuální rovinu vzpomínek vybraných klíčových aktérů. Ze svých etnografických dat skládá přesvědčivý obraz porozumění, v němž se omšelý a zapadlý pražský bar Woodstock stává Turnerovým limonoidním prostorem, kde západní populární hudba 60. let 20. století slouží aktérům, kteří v 60. letech ještě z drtivé většiny nebyli na světě, jako médium nostalgického vzpomínání na formativní období vlastního společného dospívání v České republice o třicet až čtyřicet let později.

Z předloženého textu není sporu o tom, že autor je terénní výzkumník, který - ačkoli v poměrně uzavřené skupině původně outsider – nakonec dokázal proniknout do vybraného sociálního prostředí až ke klíčovým aktérům, vybudoval si zde vztahy založené na vzájemném respektu a důvěře, a vedl

smysluplná a produktivní výzkumná interview. Škoda, že představované etnografické popisy nejsou příliš bohaté na detail, nicméně se snaží v kontextu zprostředkovat aktérské významy a ústřední hodnoty. Autorovo hudební vzdělání a praxe mu umožňují lehce a přesně rozklíčovat různorodé hudební odkazy a narážky, na nichž je hudební vzpomínání konstruováno. V popisech nezapomíná situovat sám sebe jako výzkumníka a srozumitelně vysvětluje vlastní metodologické postupy včetně etických.

K mé lítosti také práce neobsahuje žádnou obrazovou dokumentaci ani audio či video přílohu.

Z formálního hlediska má práce drobné, ale mnohé nedostatky. Časté překlepy, chybějící nebo špatná interpunkce, která ztěžuje čtení. Především však seznam literatury mohl být zdaleka pečlivější, zvolená citační norma je eufemisticky řečeno minimalistická a není dodržována konzistentně, hlavně co se článků a elektronických zdrojů týče. V závěrečném seznamu nejsou obsažena všechna díla, na něž autor odkazuje v textu. Např. u Davida Berlinera autor podle letopočtů odkazoval na vícero děl, avšak v seznamu je jen jedno.

Závěrem: předkládanou diplomovou práci Jana Vopičky doporučuji k obhajobě. Z výše uvedených důvodů ji navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Hradci Králové, 25. 1. 2018

Mgr. Veronika Seidlová, Ph.D.